

3837280 LCCS/M : สาขาวิชา : วัฒนธรรมดนตรี ; ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

คำสำคัญ : เพลงโคราช / เพลงพื้นบ้าน / มานุษยวิทยาการดนตรี

พชร สุวรรณภานัน : เพลงโคราช : การศึกษาทางมานุษยวิทยาการดนตรี (Pleng Korat: An Ethnomusicological Study) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ภัททิยา ยิมเรวัต ค.บ., ศศ.ม., Doctorat de l'EHESS., ลักษณะ คาวีรัตนหงษ์ อ.บ., ศศ.ม., Doctorat de l'EHESS., 219 หน้า. ISBN 974-664-306-1

เพลงโคราช ซึ่งเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างหนึ่งของชาวไทยโคราชนับเป็นการร้องเพลงพื้นบ้านได้ตอบระหว่างชายและหญิง ซึ่งต้องอาศัยไหวพริบ ปฏิภาณ ความรู้ และความสามารถเฉพาะตัวของหมอเพลงหรือผู้ร้องเป็นอย่างสูง เพลงโคราชนี้นักร้อง และท่วงทำนองที่เป็นเอกลักษณ์แสดงถึงวัฒนธรรมของชาวไทยโคราชอย่างเด่นชัด

การศึกษาเพลงโคราชในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยอาศัยวิธีการ แนวคิด และทฤษฎีทางมานุษยวิทยาการดนตรีเป็นแนวทางในการศึกษา โดยศึกษาถึงรูปแบบ เนื้อหา วิธีการเล่นเพลงทั้งทางดนตรี และเนื้อร้อง เพื่อพัฒนาการของเพลงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และมุ่งเน้นที่เพลงโคราชแบบดั้งเดิมที่นับวันจะค่อย ๆ หายไป

ผลการวิจัยพบว่า เพลงโคราชมีการพัฒนาเปลี่ยนรูปแบบ เนื้อหา ตลอดจนวิธีการเล่นเพลงมาโดยตลอด ทั้งนี้สาเหตุประการหนึ่ง มาจากความคิดสร้างสรรค์ของหมอเพลง และรสนิยมของผู้ฟัง อีกประการหนึ่งที่เป็นสาเหตุที่สำคัญยิ่งคือ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนชาวไทยโคราช ทำให้เกิดมีเพลงโคราชแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจากแบบดั้งเดิม ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน คือเพลงโคราชแค้น และเพลงโคราชซึ้ง อย่างไรก็ตามไม่ว่าเพลงโคราชจะเปลี่ยนไปอย่างไร เนื้อร้องก็ยังคงรักษาลักษณะของกลอนเพลงโคราช รวมทั้งทำนอง “โอ” ซึ่งเป็นลักษณะของเพลงแต่ดั้งเดิมไว้ตลอดมา นอกจากนี้เพลงโคราชที่ยังได้รับความนิยมยังต้องขึ้นอยู่กับความสามารถ และลีลาของหมอเพลงแต่ละท่านอีกด้วย